

KIIREELLISEN KOTIKÄYNNIN ARVIOINTIOHJEISTUS OULUN KAUPUNGIN LASTENSUOJELUSSA JA SOSIAALIPÄIVYSTYKSESSÄ

KOTIKÄYNTIÄ AINA VAATIVAT VÄLITTÖMÄN VAARAN TILANTEET

Vakava lapsen fyysinen kaltoin kohtelu

1 Ei - tapaturmainen vamma

- Onko perheessä aiemmin kuollut / vammautunut lapsi pahoinpitelyn seurauksena?
- Onko lapsella näkyviä, vakavia vammoja?
- Onko lapsi sairaalahoitossa vai kotona?

2 Julma lapsen fyysinen rangaistus

- Kohdistuuko lapseen suoraa fyysistä kontaktia kuten potkimista tai lyömistä?
- Käytetäänkö lapsen rankaisemiseen esimerkiksi fyysisen aktiivisuuden vaatimusta, kuten lapsen juoksumista?

3 Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

- Onko kyseessä akuutti, perheen sisäinen hyväksikäyttötilanne, joka vaatii aktiivista, mahdollisesti välitöntä arviointia?

Vakava lapsen psyykinen kaltoin kohtelu

- Onko lapsi perheväkivaltatilanteessa kohteena vai sivusta katsojana?
- Käyttäytyykö vanhempi oudosta tai julmasti lasta kohtaan?
- Onko huoltajalla vakava mielenterveydenongelma?
- Onko huoltaja vahvasti päihtynyt?
- Liittyykö vanhemman elämäntapaan riskejä kuten liikkuminen huumausaineiden käyttäjäpiireissä, rikollisuutta tai muuta vastaavaa?

Vakava perustarpeiden laiminlyönti

- Onko lapsella diagnosoitu vakava aliravitsemus?
- Onko asumisolosuhteissa vakavia puutteita kuten eläinten jätöksiä, asunto on kylmä, asunnossa on näkyvillä lapsella vaarallisia aineita tai rikkinäisiä laseja?
- Onko asunto lapselle turvallisuusriski?
- Onko lapsen terveydenhuolto laiminlyöty vakavasti?

Lapsen / nuoren oma käyttäytyminen, joka aiheuttaa välittömän vaaran

- Onko lapsella / nuorella akuuttia itsetuhoista käyttäytymistä?
- Onko lapsi / nuori vakavasti päihtynyt?
- Onko lapsen / nuoren käyttäytyminen aggressiivista muita kohtaan?

PRIORISOINTIIN LIITTYVÄT, ERITYISESTI HUOMIOITAVAT ASIAT

- Onko lapsi alle kolmivuotias tai kehityksellisesti kolmivuotiaan tasolla?
 - myös vanhempi lapsi voi olla haavoittuvassa asemassa, esimerkiksi sairauden vuoksi
- Miten lapsi ymmärtää kaltoin kohtelun merkityksen?
- Mikä on lapsen kyky suojata itseään?
 - lapsen ikä ja lapsen kyky kommunikoida
- Miten kaltoin kohtelu vaikuttaa lapsen kehitykseen?
- Tarvitseeko lapsi välitöntä sairaalahoitoa?
- Onko huoltajan / lapsen hoitajan käytös vaarallista ja uhkaava lasta kohtaan?

- Onko aikaisempaa historiaa fyysisestä kaltoin kohtelusta, perheväkivallasta, huoltajan päihde- tai mielenterveysongelmasta?
- Onko lapsi pelokas tai haavoittuvassa asemassa oleva?
- Pelkääkö lapsi jäädä kotiin tai palata kotiin?
 - konkretisoituu esimerkiksi päivähoidosta tai koulusta tulevista ilmoituksissa
- Kohdistuuko arviointi perheeseen vai kotitalouteen?
 - useissa vakavissa lapsen kuolemaan johtaneissa pahoinpitelytilanteissa, pahoinpitelijä on ollut äidin tai isän uusi kumppani, ei biologinen vanhempi

KUN TEET KIIREELLISYYDEN ARVIOTA LASTENSUOJELUILMOITUKSESTA, TULEE POHTIA ERITYISESTI SEURAAVIA KYSYMYKSIÄ:

ONKO LAPSI TURVASSA KOTONA? MITÄ VÄLITTÖMIÄ TURVALLISUUSUHKIA ON OLEMASSA?

ARVIOI KOTIKÄYNNILLÄ SUOJAAVAT TEKIJÄT

- Onko lapsella läheisiä henkilöitä jotka kykenevät suojaamaan lasta?
- Mikä on perheen koko ja mikä on lapsen asema perheessä?
- Mikä on vanhempien / huoltajien kyky käsitellä kaltoin kohtelua?
- Mikä on vanhempien kyky ymmärtää / nähdä kaltoin kohtelun vaikutus lapseen?
- Onko perheellä lähiverkostoa?
- Onko lapsella sosiaalisia suhteita?
- Mikä on perheen taloudellinen tilanne?
- Millaiset ovat perheen asumisolosuhteet?
- Lapsella voi olla suojaavia tekijöitä, jotka tekevät hänestä vähemmän haavoittuvan.
 - Esimerkiksi vanhempi lapsi voi tunnistaa vanhemman psyykkisen sairauden oireet ja hakea apua vanhemmalle

TURVAA LAPSEN TILANNE

Jatko-ohjaus ja tiedon siirto

- Lastensuojeluun
- Mielenterveyspalveluihin
- Päihdepalveluihin
- Muu tarpeellinen paikka

Muita turvaamistoimia

- Vanhemmat sopivat keskenään lapsen hoidosta
- Päähtynyt tai aggressiivinen aikuinen poistetaan asunnosta

Lapsen sijoitus kodin ulkopuolelle

- Sijoitus avohuollon tukitoimena (Lsl 37 §)
- Kiireellinen sijoitus (Lsl 38 §)

Sijaishuoltopaikkoja

- Sukulaissijoitus
- Perhehoito

- Lastenkoti
- Ensi- ja turvakoti
 - yhdessä vanhemman kanssa